

P. A. DE ROVER

DIDI

Tegen mijn boek „Door Donker en Dood” is door een enkele recensent het bezwaar gemaakt, dat het de rivier alleen van de donkere sombere zijde laat zien. Gezien het onderwerp, kon dit toch moeilijk anders. In dit fragmentje is getracht het tegenovergestelde te geven.

TOEN drie weken later Didi naar huis mocht, was de hemel diep-blauw en waaide er een frissche bries uit het Noordwesten, zoo'n bries, die je sterk maakt, die je rechterop doet loopen, 't hoofd hooger; zoo'n bries, die door je dunne kleeren waait en vijand is van alle mufheid en kamerlucht.

„De eerste tijd nog wat kalmaan doen, hoor”, zei dokter Franken, toen hij op de stoep van het ziekenhuis haar nog eens de hand gaf. Ze drukte die hand stevig, keek de dokter recht in de oogen en zei: „De rivier zal me weer de oude maken, dokter. Ik ga weer zeilen. 't Is ideaal zeilweer.”

Toen even op anderen toon: „Ik dank u, dokter, voor de liefde waarmee u me behandeld hebt en als u eens mee wilt zeilen, zal ik vereerd zijn.”

„Je bent een pracht-meisje, Didi. Jij weet wat lijden is en lijden dragen. Zoodra ik tijd heb, ga ik met je mee.”

Dokter Franken, waarom keek hij haar zoo na, toen haar rechte gestalte fier ging door de frissche morgen! Was 't om een pijn, die stak in zijn ziel en waarvoor hij geen middel wist? Zoo'n meisje, en nu reeds te behooren tot Dood's geteekenden. Wat was 't leven voor sommigen wreed.

Didi had dokter Franken verzocht een uur vroeger uit het ziekenhuis te mogen gaan om haar vader te verrassen. De wandeling vermoeide toch. Toen ze voor de deur van het ouderlijk huis moest wachten, duizelde ze even.

De deur ging open en . . . :

„Daar is ze nou toch al. Didi, lieveling, daar is ze nou zelf al!”

In zijn verbazing en vreugde vergat de oude man, dat het Didi's bedoeling was binnen te komen. Hij bleef in de deuropening staan.

„Mag ik dus niet binnenkomen?” vroeg ze met iets van uitdaging in haar stem.

„Binnenkomen? Mijn lieveling?” En hij drukte haar zoo onstuimig aan zijn borst, dat ze bijna haar evenwicht verloor.

„'t Jonge is 't oude alweer voor, dat ziet u.”

De overgang uit de stille ziekenhuissfeer met altijd dezelfde lucht van lysol en medicijnen naar de klare hoge lucht met de pittige Noordwesterbries maakte haar overmoedig.

„Maar ik ben je toch hiermee vóór geweest”, zei hij kinderlijk-blij en hij gaf haar een groote bos donker roode sterdalia's, die haar armen vulde.

„Je bent een lief vadertje hoor en nou ga ik weer eens een beetje voor je zorgen. 't Zal wel stil geweest zijn in huis.”

„En jij bent mijn lieve Didi en nu ben je weer in huis en nu blijf je er. Maar je mag de eerste weken niet te veel doen, beloof je me dat?”

„Ja vader.” En ze wist dat dit een belofte was, die ze niet houden kon. Ze moest actief zijn. Maar wie kon zoo'n vader iets weigeren?!

Drie dagen later woei de wind vlak uit het Westen en schoven witte wolkbrosjes langzaam door 't Noorden en Zuiden. In 't Oosten vereenigden ze zich weer. Hier en daar waren ze even grijs aangetipt, alsof een oud en bedachtzaam kunstenaar ze bewerkt had met teere liefde. Hij hield niet van tegenstellingen, de kunstenaar, en daardoor vloaide het even grijs haast onmerkbaar over in zacht, mollig wit. De randen der wolkjes waren niet dreigend gekopt, maar donzig. Waar ze in 't Oosten bij elkaar kwamen, versmalden ze tot zwoompjes, ongelijke kralen bijeengereggen. De lucht stond hoog.

De Westenwind woei frank en vrij

door de hooge ruimte. Hij leek een jong menschenkind, dat in zich heeft het fiere bewustzijn van het leven alleen te kunnen overwinnen en altijd weer zijn jonge kracht op het leven oefent.

De rivier, de breede vredige water-vlakte was even bewogen, aangedaan door den wind, die zijn verliefde spel speelde met 't beweeglijk water. Wind en water waren gelieven. Als de wind het water streelde, huiverde het van vreugde. Zoo beeft een meisje onder de zachte aanraking van haar liefste. En zonnestrallen weefden een kleed van schitterend zilverstiksel, dat stond haar prachtig.

Een zeilschip trok zigzaglijnen door het water. Achter het schip liepen de golfjes mee, nieuwsgierige kinderen achter iets wonder-moois. Dan kwamen ze bij elkaar en babbelden erover. Dat moest iets prachtigs zijn, zoo'n zeilschip.

Maar toen een motor luid tuffend voorbijvoer, rumoerden ze boos achter hem aan. Dat was een rustverstoorder; die moest verjaagd worden.

De sleepboot „Keulsche Vaart XII" schroefklopte in strak-dof rythme. Staag hing hij te trekken aan de drie logge, lange rijnaken, die als drie doode domme-krachten voortgesleept moesten worden. Van ergernis stootte hij een dikke zwarte rookkolom uit. De wind zag die kolom. Die mocht niet te hoog gaan, die mocht niet verdonkeren zijn lichte reine rijk, die moest neergedrukt en weggedreven worden naar den horizon. Daar, heel laag mocht hij als een breede donker-grijze penseelstreek tusschen de wolk-zoompjes blijven kleven. De wind hield zijn gebied, het hooge luchtruim, frisch en zuiver en doorzichtig.

De uiterwaarden langs de rivier waren vlak en diep-groen met zwart-witte vlekken.

Het land rustte en de vele vingers van het land, de kribben, rustten.

In de gladde neer beneden de kop van een krib sprong een klein zilveren ding uit het water, dook dan weer weg.

Didi heesch het witte tuig van haar

„Pallierter". Toen stond ze stil en keek naar de lucht en het water, de uiterwaarden, de koeien en de golfjes en ze was blij.

Haar vader kwam op het steigertje en stapte bij haar in de boot.

„Wat een prachtige zomermiddag, Didi, wat is de rivier nu mooi." Schoonheidsvreugde zijner ziel sprak, verdreef de weemoed om Didi.

„De rivier is mooi", sprak ze, „maar 't moest wat harder waaien, dan was er meer te doen; mijn bloed gaat sneller dan de wind."

Aan 't kikkertje naast de mast wond ze een paar malen het touw waarmee ze het zeil opgehaald had, legde er toen twee steken op.

„'t Is juist goed zoo. Nu kunnen we stil genieten. Nu behoeven we niet ieder oogenblik op onze hoede te zijn voor een gevaarlijk bondgenootschap van water en wind."

„Maar ik hou van dat bondgenootschap, ook als 't, wat u noemt, gevaarlijk is. Ik moet me kunnen uitleven hier op het wijde water, tegen het bondgenootschap van water en wind. U wordt ouder vadertje, u doet bedaard en bedachtzaam. „Pallierter" wil dat niet en zijn kapiteine ook niet."

„Maar uw nederige matroos vindt het heel goed, dat zijn kapiteine nog wat kalm aan doet voorloopig."

„De matroos zorgt voor de fok en hij gehoorzaamt nauwkeurig aan de bevelen van den schipper", oreerde Didi en ze wees den ouden man een plaats aan vlak bij de fok op de doft naast de mast. Haar mooie oogen lachten tegen hem; even verhief zich weer zijn smart. Ze wist nog niet, zijn Didi. Maar spoedig zou ze weten en dan . . . ? Hij meende telkens dat ze hem vragen wilde en streed zijn strijd tusschen waarheid en leugen. Hij had het nog niet aangedurfd haar te zeggen het onvermijdelijke en vaak sprak zijn ziel: het moet, voor haar.

„Neem nu uwen zoon, uwen eenige, dien gij liefhebt, Izaäk (wreede, harde climax) en offer hem op een der bergen

van Moria." En Abraham ging, maar ontweek al gaande, te spreken met zijn zoon, zijn eenige, dien hij liefhad, Izaak, over het offerdier. Toen, op het oogensblik dat de liefde tot God zou triumpheren gaan over zijn vaderliefde, toen was zijn kind willig en bereid.

Zoo vele malen de laatste dagen had hij zichzelf gevraagd: hoe zou Didi reageeren, als hij haar vertelde? Ze was een meisje met een sterke levensdrift, hij wist het. Wanneer een windvlaag valt in het tuig van een zeilend schip, dan helt het even over, wegwijkend met die windvlaag, maar dan komt het weer terug en dan schiet het door met grooter gang, gebruikend de kracht, die het te vernietigen poogde.

Ze gingen schuin de rivier over.

Aan het eind van de krib greep de stroom „Pallieter” bij den kop, worstelde met hem, gelijk een man met zijn vijand. Hier begon de strijd, die Didi zoo lief was. De kop van „Pallieter” week even weg, zooals men even deinst voor een plotselingen aanval. Didi stond achterin en hielp hem. Snel herwon hij zijn richting. De stroom schuurde zachtzissend langs zijn zijden . . .

De eerste gang moest Didi staan, recht, opvangend den wind, die frisheid brengend door haar kleeren drong. Haar lichtblauwe zomerjapon stond strak om haar volle borst, haar breede heupen. En langs haar hals speelde een verliefd windvlaagje, dartelzoekend over haar borst. Haar groote, grijsblauwe oogen lachten, daagden den wind uit.

„Pallieter” gleed behaaglijk opzij de rivier over door een stroom van sprankelend, levend zilver. Zijn witte romp schitterde, zijn witte tuig blonk. En aan het roer stond een meisje. Zij liet hem voller loopen dan noodig was, om meer gang te maken. „Pallieter” moest laveeren, voor den wind zeilen vond Didi dood werk.

Juist een krib lager kwamen ze aan den overkant.

In den stroom die sterker liep om

den kop van de krib, moest „Pallieter” door den wind. Zeilkunst. Didi wist, dat hij niet in de neer (de opgaande stroom achter de kop van de krib) mocht schieten.

Haar vader zag de beweging. Fok en zeil klapperden. Even hield hij de fok vast om de boot gemakkelijker te doen omgaan, toen schoot ze los. Behaaglijk ging „Pallieter” op zijn andere zij liggen en met een kalme gang ging 't weer schuin de rivier over.

„Wat wil je met die losse sleepboot, Didi?”

„Doorzeilen, net doen ofst-ie er niet is.”

„Maar als je zoo doorhoudt, vaar je er tegen aan.”

„Wat heb ik toch weer een bangen matroos”, lachte ze. „Vadertje, vadertje, denk je nou, dat-ie dat durft? Je zult es zien, hoe mooi hij straks zijn kop van ons afbuigt.”

„Pallieter” voer door in dezelfde richting.

Even liep hij schraler, minderde vaart. Didi hield toch wel rekening met een mogelijk gevaar.

De sleepboot kwam als losgelaten opstuiven. Waar de neus in het water stak, had hij twee blinkend witte snorren, die puntig uitliepen. De mast voor de pijp stond als een spies grimmig opgeheven. Uit de koperen stoomfluit tegen de pijp ontsnapte een wit wolkje; vlak daarop dreunde een geluidstoot over de rivier. Didi voer door. Ze weifelde niet. Ze was niet gewoon op zij te gaan. Laten zien wat men wil in 't leven, 't zal respect afdwingen.

Didi's vader keek strak naar het naderend gevaar. Steeds bleef „Pallieters” kop op de overkant gericht. Niet opzij gaan, niet wijken; ze had een oude schipper kunnen zijn, Didi, wiens wil onverzettelijk en hard geworden is door voortdurende strijd met wind en water en passeerende vaart.

Didi sprak niet.

Strak keken haar oogen naar de sleepboot, die een vijand was. Dreigend

sloeg hij een dikke zwarte rookwolk uit. De lijnen van Didi's gelaat waren onbeweeglijk gespannen, haar lichaam boog even over. Toen de sleepboot zoo dichtbij gekomen was, dat de kogel duidelijk hoorbaar wegsuisde, voer hij met een fraaie, gracieuse buiging achter om de kleine blinkende „Pallieter” heen. De kapitein trad uit de stuurkast en toen hij dwars van Didi was, salueerde hij voor haar: de eenvoudige groet, de bewondering voor het meisje, dat overwinnen wou. Didi zwaaide terug en de strakke lijnen van haar gelaat ontspanden. Toen werd „Pallieter” van achteren opgewipt. Didi deinde behaaglijk mee.”

Van boven kwam een raderboot afloopen.

„Die kan moeilijk uit den weg. We laten 'em even door den wind loopen, vader.”

„Pallieter” gehoorzaamde, boog en gleed weer naar de overzijde.

Over de rivier schoof een breede schaduwvlek aan. Die veegde de duizenden dansende zilversterren weg en kleurde het water donker.

Didi's vader zag de sombere vlek naderglijden.

Zoo trekt de schaduw over het lichte leven van een jong, mooi, blij menschenkind

KOOS VAN DOORNE

AVOND

Het stille water in de slooten
blinkt om de bruine akkerreepen;
loofvuuren walmen en de wind trekt
grijze, uitpluimende rookstreepen.

Een bruggetje naast een houten boet
is uit een landschap van Van Goyen.
Een stronkige vent zit bij zijn schuur
aandachtig aardappels te rooien.

Een ouwe schuit ligt dood op het land,
en eenden glijden langs een vlonder;
een kieviet wiekt roepend uit den kant,
vliegt over 't gras en duikt weer onder.

Er is geen strijd meer noch begeeren
in deze sluimering der dingen.
O, dat ik mijn eigen heeten dag
tot zulk een avondstond kon dwingen.
